

PATVIRTINTA

Alytaus lopšelio-darželio „Du gaideliai“ direktoriaus
2017 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-48

ALYTAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „DU GAIDELIAI“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka (toliau – Tvarka) Alytaus lopšelyje-darželyje „Du gaideliai“ (toliau – lopšelis-darželis) nustato lopšelio-darželio lygmens prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimui.

2. Prevencija Tvarkoje suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Lopšelyje-darželyje, kurioje vaikai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas lopšelyje-darželyje susijęs su emocine vaikų, Lopšelio-darželio darbuotojų, tėvų (toliau – lopšelio-darželio bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus lopšelio-darželio vaikus, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems vaikams, kuriems visam lopšeliui-darželiui taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija Tvarkoje suprantama kaip lopšelio-darželio direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo ugdymui, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų lopšelio-darželio darbuotojų (toliau – lopšelio-darželio darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Tvarkoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA IR INTERVENCIJA

7. Saugios aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: lopšelio-darželio veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimato kūrimą, vaikų pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) įtraukimą / išitraukimą.

8. Lopšelio-darželio veikla ir valdymas:

8.1. atsakomybė: lopšelio-darželio direktorius atsako už Tvarkos įgyvendinimą lopšelyje-darželyje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija;

8.2. vertybės: lopšelis-darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų lopšelio-darželio darbuotojų elgesys ir veikla;

8.3. elgesio normos: lopšelyje-darželyje susitarta dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus / laukiamas, tiek neleistinas / nepageidaujamas vaikų elgesys, numatyti vaikų skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems mokyklos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas lopšelio-darželio darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų vaikų elgesį;

8.4. pareigybių aprašai: lopšelio-darželio darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymo(si) aplinkos lopšelyje-darželyje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal mokyklos nustatytą tvarką;

8.5. reagavimo į smurtą ir patyčias lopšelyje-darželyje tvarka:

8.5.1. visi lopšelio-darželio darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

8.5.2. visi darželio darbuotojai, reaguodami į smurtą ir patyčias, vadovaujasi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017-08-03 įsakymu Nr. V-625 „Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje“;

8.5.3. lopšelio-darželio bendruomenės nariai, įtariantys vaiką patyrus smurtą artimoje aplinkoje, nedelsiant žodžiu (o darbo dienos bėgyje raštu) informuoja lopšelio-darželio direktorių, o jam nesant, įgaliotą asmenį. Informacijoje raštu pateikiami požymiai ir visos aplinkybės, kurios sukėlė įtarimą dėl smurto artimoje aplinkoje (pvz.: vaiko elgesio ir emocijų pokyčiai, vaiko pasisakymas, vaiko ir jo atstovo pagal įstatymą bendravimo ypatumai ir kt.);

8.5.4. lopšelio-darželio direktorius, o jam nesant, įgaliotas asmuo, gavęs informaciją apie vaiką, galimai patyrusį smurtą artimoje aplinkoje, nedelsdamas žodžiu (o darbo dienos bėgyje raštu) informuoja Alytaus miesto savivaldybės administraciją, Vaiko teisių apsaugos skyrių, Alytaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą;

8.5.5. lopšelio-darželio bendruomenės nariai, įtariantys vaiką patyrus smurtą artimoje aplinkoje, nesant galimybei pranešti lopšelio-darželio direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui, nedelsdami tiesiogiai informuoja Alytaus miesto Vaiko teisių apsaugos skyrių, Alytaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą;

8.5.6. lopšelio-darželio direktorius ar jo įgaliotas asmuo, pranešęs apie vaiko, galimai patyrusio smurtą artimoje aplinkoje, atvejį Alytaus miesto savivaldybės administracijai, Vaiko teisių apsaugos skyriui, Alytaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatui, informuoja lopšelio-darželio V GK dėl pagalbos vaikui organizavimo;

8.5.7. lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo auklėtojos, pastebėję smurtą arba patyčias tarp vaikų grupėje, praveda trumpą pokalbį su prasižengusiu vaiku (jeigu tai leidžia vaiko amžius) ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) numato veiksmų planą netinkam elgesiui užkirsti ir informuoja lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisiją. Vaiko gerovės komisija, esant reikalui, konsultuojasi su Alytaus Pedagoginės psichologinės tarnybos darbuotojais. Kiti darbuotojai, pastebėję smurtą arba patyčias tarp vaikų, apie tai nedelsiant informuoja grupės auklėtoją ir Vaiko gerovės komisiją.

8.5.8. lopšelio-darželio direktorius, gavęs pranešimą, kad lopšelio-darželio darbuotojas patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi, priima sprendimus Lietuvos Respublikos teisės aktų numatyta tvarka, o esant reikalui, sudaro darbo grupę objektyvioms įvykių aplinkybėms iširti;

8.5.9. smurto ir patyčių atvejai lopšelyje-darželyje registruojami smurto ir patyčių atvejų registravimo žurnale. Įrašo darbuotojas, pastebėjęs ir sustabdęs patyčias arba smurtą.

8.5.10. smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (vaikams), tėvams teikiama švietimo pagalba (konsultacijos Alytaus miesto Pedagoginėje psichologinėje tarnyboje) ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos);

8.6. lopšelio-darželio darbuotojai su lopšelio-darželio nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka supažindinami pasirašytinai, o vaikų tėvams ši tvarka skelbiama grupėse bei lopšelio-darželio internetinėje svetainėje www.alytausdugaideliai.lt;

8.7. lopšelis-darželis, vykdydamas veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su ugdytinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

9. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

9.1. nuoseklus ir reguliarus vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

9.2. vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

9.2.1. ugdant „Emocijų suvokimo ir raiškos“, „Savireguliacijos ir savikontrolės“, „Savivokos ir savigarbos“, „Santykių su suaugusiais ir bendraamžiais“ gebėjimų sritis;

9.2.2. įgyvendinant prevencinę programą „Žipio draugai“ priešmokyklinėse grupėse;

9.2.3. įgyvendinant lopšelio-darželio parengtą sveikatą stiprinančios mokyklos programą;

9.2.4. kartu su vaikų tėvais vykdamas pilietiškumo, etninės kultūros, gamtamokslinius, ir kitus projektus, šventes, tiriamąją veiklą, puoselėjant įstaigos tradicijas;

9.3. lopšelio-darželio pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

10. Pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimate kūrimas:

10.1. lopšelio-darželio bendruomenės narių santykiai: lopšelyje-darželyje kuriama ugdymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos vaikų stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo lopšelio-darželio bendruomenei jausmai;

10.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimate kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

10.2.1. esamos situacijos įvertinimo: lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi lopšelio-darželio veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, lopšelio-darželio bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

10.2.2. lopšelio-darželio bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimate kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi lopšelio-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tarantis;

10.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikro klimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

10.2.4. Priemonių įgyvendinimo: lopšelio-darželio darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

10.2.5. Priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemonės.

11. Vaikų pozityvių vertybių formavimas:

11.1. vaikų dalyvavimas gerinant lopšelio-darželio ugdymo(si) aplinką: vaikai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų lopšelio-darželio mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, vaikų saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

11.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (atsižvelgiant į vaikų amžių).

12. Tėvų įtraukimas / įsitraukimas:

12.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią ugdymo(si) aplinką lopšelyje-darželyje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą lopšeliui-darželiui vietos bendruomenėje;

12.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimo klausimais.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą įgyvendinančioms institucijoms ir lopšelio-darželio darbuotojams atlikti pavestas funkcijas.

14. Nepranešimas Alytaus miesto savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyriui ir (ar) policijai apie vaiko atstovų pagal įstatymą ir (ar) kitų asmenų daromus vaiko teisių pažeidimus užtraukia atsakomybę Lietuvos Respublikos teisės aktų numatyta tvarka.
